

ויזרע יצחק

שנה יג'

פרשת "מטות-מסעי" הפטרה: "שמעו דבר ה'" כו' תמוז תש"ף	יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	זמני השבת כניסה יציאה ר"ת	י"ב י"א י"ג	ת"א ת"ב ת"ג	תיפה 19:17 20:30 21:13

הגיגים לפרשת השבוע

"הרגו בזרוב" (במדבר לא זז)

לפי ה"אור החיים" הקדוש הכתוב הוצרך לומר "הרגו" למרות שדי מוכן שהרגו את בלעם מסמיכות הזכרתו עם מלכי מדין הנהרגים, ומסביר זאת על פי דברי חז"ל במדרש שבלעם הלך ממדיין לקראת ישראל כדי ליעץ להם שלא להילחם במדיין, ולפי זה יוצא שבלעם נהרג קודם הריגת מלכי מדיין, לכן התחכם ה' וייחד לו הריגה בפני עצמו, "הרגו", להעירך שבלעם לא נהרג עם מלכי מדיין, עובדה שלא היה מובנת אם לא היה אומר "הרגו", ומה שהדגיש הכתוב שאת בלעם הרגו "בחרב" בא לומר שבטלו את כשפיו כנגד ישראל והרגו אותו בדבר גשמי.

"ואנחנו נזולין וזשים לפני בני ישראל" (במדבר לב' יז)

מבאר ה"אלשיך" הקדוש שבני גד ובני ראובן מקדימים ואומרים למשה שלמרות שלכאורה נראה שהבקשה שלהם "גדרת צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו" (במדבר לב' טז) תגרום עיכוב לעם ישראל, שיצטרכו להתאחר עד שנבנה את גדרות הצאן והערים לטף, בכל זאת יצא מזה רק טוב לישראל. כי על ידי שנהיה משוחררים מדאגה לטף ולמקנה יהיו לישראל שתי תועלות. אחת, "ואנחנו נחלץ חושים", אנחנו נילחם ולא בני ישראל, והם יישארו לנוח ולא ילחמו. שנית, אם גם טפינו ומקנינו ילך עמנו, הם יהיו עלינו למשא, ולא נהיה קלי המרוץ למלחמה. אך אם נשאיר אותם כאן, נהיה זריזים וממהרים בקלות נמרץ לפני בני ישראל, והם ילכו אחרינו לאיטם "לרגל המלאכה ולרגל הילדים". "עד אשר אם הביאונם אל מקומם".

"כי לא נזול אתם מעבר לירדן והלאה כי באה נזולתינו אלינו" (במדבר לב' יט)

שואל רבי אברהם סבע ב"צרו המור", וכי מהיכן באה נחלתם להם? או מי נתנה להם? הלא בשלב זה הם רק שואלים ומבקשים "יותן את הארץ הזאת לעבדיך", וכיצד החליטו כבר ש"באה נחלתנו אלינו". הרי אין זה דרך מוסר? ומתוך שבדברים אלו הם השיבו למשה והראו שהם הבינו את דבריו. בדבריהם, הם אומרים למשה "אל תתמה על עצם חפצנו לנחול את הארץ כי כבר גזר הקב"ה מימי עולם שתהיה נחלתנו בחוצה לארץ". והיכן למדו זאת? ממאמר לאה אמנו שאמרה "בא גד" (בראשית ל' יא). לרמז שיבואו בני גד מארץ כנען וישוכו לארצם. וזה רמז יותר בכך שהדבר נכתב בתורה במלה אחת "בגד", לרמז על הבגידה הגדולה שעתידיים לבגוד בני גד. גם יעקב רמז על כך בברכותיו באומרו על ראובן "פחו כמים אל תותר" (בראשית מט' ד) כיון שהם פחזו ומיהרו כמים במרוצתם להישאר בחוצה לארץ. ועל גד אמר יעקב "גד גדוד יגודנו והוא יגוד עקב" (בראשית מט' יט) הוא חשב שלקח נחלה בראשונה אבל נשאר באחרונה כמו העקב, "והוא יגוד עקב". וכיון שנתגלה הסוד הזה לבני גד ולבני ראובן הם טענו שלפי ברכת אבותינו אנחנו צריכים לקחת את הארץ הזאת הארץ ולכן אל תאשימונו. וזהו מה שאמרו "כי באה נחלתנו אלינו". כבר באה אלינו נחלתנו מששת ימי בראשית.

"נזונו נעבור זולצים" (במדבר לב' לב)

מעיר רבינו בחיי שמה שלא אמרו בני גד "אנחנו נעבור" אלא אמרו "נחנו נעבור" מצביע על כך שלמרות שבני גד היו בעלי כוח וגבורה בכל זאת הם המעיטו את עצמם ונקטו בלשון "נחנו", שהוא לשון של ענווה, ולמדו זאת ממשה ואהרן שאמרו "ונחנו מה" (שמות טז' ז).

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

פרלה לוטאט בת סימונה ז"ל נלב"ע כב' מרחשון תש"ף

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל

יצחק בנימין בר שורין ז"ל

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

תנצב"ה

ו"ישלחו אתם משה אסף למטה" (במדבר לא ו)

הציווי של ה' אל משה היה "צרור את המדינים" (במדבר כה יז) ו"נקום נקמת בני ישראל" (במדבר לא ב). לכן, לפי הרמב"ן, משה שולח רק צבא מועט להכות בערי הפרזי, להפיל כל עץ טוב, לסתום כל מעין מים ולהכאיב כל חלקה טובה באבנים כמנהג השוללים, משה לא מצווה אותם דבר מלבד להנקם מהמדינים כאשר תמצא ידם והקב"ה, אשר לו המלחמות, נתן את מדין, מלכיהם ועריהם בידם. ועל כן קצף משה על השארת הנשים היודעות משכב זכר ולא על דבר אחר, וציוה להרוג את כל הזכרים, כולל הטף, לשם הנקמה.

"ואהרן בן שלש ועשרים ומאת שנה במותו בהר ההר". (במדבר לג לט)

לכאורה, מה שמציין הכתוב שוב את "הר ההר" הוא מיותר הלוא עובדה זו הוזכרה כבר בפסוק הקודם. מבאר ה"פנים יפות" שהזכרה זאת באה לרמז למה שאמרו חז"ל על הכתוב "את מספר ימיך אמלא" (שמות כג כו) "מלמד שהקב"ה משלים שנותיהם של צדיקים מיום ליום" (קידושין לח). דהיינו שהוא משלים את שנותיהם משעה לשעה. כמו משה, שנולד בז' באדר ומת בז' באדר, אף על פי שכבר נשלמו הק"כ שנים שלו בר' באדר, הקב"ה מחשב גם את השעות, כך שבאותה השעה שנולד בז' באדר הקב"ה השלים את שנותיו עד לאותה השעה. לכן מה שחזר ואמר כאן הכתוב "במותו בהר ההר" הוא ללמדנו שבאותה השעה שהיתה מיתתו בהר ההר, בדיוק נשלמו השלש ועשרים ומאת שנה של חייו.

"כי אתם באים אל ארץ כנען" (במדבר לד ב)

מבאר רבי אלימלך מליזנסק ב"נועם אלימלך" את הפסוקים הבאים על דרך המוסר ואומר שכוונת הכתוב "כי אתם באים אל ארץ כנען" היא כאשר תבואו להכניע ולשבר את כח החיצונים והסטרא אחרא הנקרא "ארץ כנען", אזי, "זאת הארץ אשר תפול לכם", שאמנם לפי פירוש רש"י הכוונה היא שהקב"ה הפיל את שרי האומות לפניו, אך לפי דרכנו הפירוש הוא שאתם תפילו את הסטרא אחרא, "בנחלה", כלומר על ידי התורה הנקראת "נחלה". "ארץ כנען לגבולותיה", תראו לשבר את הגבולים של הסטרא אחרא, ומה שאמר הכתוב "והיה לכם פאת נגב ממדבר צין" פירושו שהגבול של הסטרא אחרא אינו מניח לכם לבא לפאת נגב שהיא החכמה, בבחינת מה שאמרו חז"ל "הרוצה להחכים ידרים", ואמרו חז"ל (שבת פט.) "מדבר צין הוא מדבר סיני" מרמז על התורה שניתנה במדבר סיני, והסטרא אחרא מעכבת אתכם מעסוק בה, ועיקר העיכוב הוא על ידי אדום כמו שאמרו (ברכות יז.) "מי מעכב? שעבוד מלכיות", אבל אחרי שתשברו את הסטרא אחרא וגבולותיה תזכו "והיה לכם גבול נגב מקצה ים המלח קדמה", ש"קצה ים", הוא העולם העליון הנקרא "ים התלמוד". "המלח", רוצה לומר שתמתיקו אותם כמו שהמלח ממתיק את הבשר. "קדמה", על ידי שתגיעו בתורה לים העליון תעשו נחת רוח לקב"ה, שהוא קדמונו של עולם. "ונסב לכם הגבול מנגב למעלה עקרבים", שתזכו בזה לסבב אתכם עם הגבול הזה אחר שתתקנו אותו עד למעלה עקרבים, על פי דברי חז"ל (ברכות ל:) "אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק", ש"נחש" מרמז על הנחש הקדמוני שהטיל זוהמא בעולם שבגללה "איך צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" (קהלת ז' כ), שהצדיק מוצא תמיד בעצמו חסרונות וקיצור בעבודת ה' ודבר הוא מחמת חטא הנחש. והכוונה ב"נחש כרוך על עקבו", היא לחטאים שהאדם דש בעקביו שכרוכים עליו, "לא יפסיק" שלמרות זאת לא יפסיק מדבקותו. ואמרו חז"ל (ברכות לג.) "הני מילי נחש אבל עקרב יפסיק", לרמז שאם נכשל באיזה חטא שהוא חלילה סכנה, דהיינו חטא ממש שעל ידי זה יפסיק את עצמו מהדביקות. וזה מה שאמר הכתוב, כשתשברו ותכניעו את הסטרא אחרא, אזי תגיעו "למעלה עקרבים", שלא ישלוט בכם שום עקרב, שהוא חטא ממש, ותהיו למעלה למעלה שלא יוכל ליגע בכם כלל.

"ולמטה בני דן נשיא" (במדבר לד כב)

הכתוב מציין בכל השבטים את העובדה שמדובר ב"נשיא" למעט השבטים יהודה, שמעון ובנימין שלגבם לא מציין הכתוב שמדובר ב"נשיא". מסביר ה"חזקוני" שמה שלא אמר הכתוב "נשיא" אצל בני יהודה, שמעון ובנימין הוא משום שכלב, נשיא יהודה, כבר נקרא עבדו של הקב"ה, בעניין המרגלים, והוא עמד בצדקו כל ימי חייו, לפיכך לא הוצרך לקרותו נשיא. גם אצל נשיא בנימין, אלידד, לא נאמר "נשיא", כיון ש"אלידד" הוא "אלדד" חברו של "מידד" שהתנבא במחנה, וכיון שהיה נביא הוא חשוב כמו נשיא, הסבר נוסף למה שלא הוזכר "נשיא" אצל שבט בנימין הוא משום מעשה פילגש בגבעה. אצל שבט שמעון גם לא נאמר "נשיא" וזאת משום שהם התקבצו במעשה זמרי וגרמו תקלה לישראל. הכתוב לא מזכיר כלל את בני ראובן ובני גד משום שהם כבר נטלו את חלקם בארץ סיחון ועוג.

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם:

אליהו בן חמו בר אסתר, יוסף בנימין בר חביבה, אריק שלום בר גורג'יה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק" חוברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 21:30-20:30 לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315